

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 16. juni 2016
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Malene Dalgaard
Sagsnr.: 2016-0030-4548
Dok.: 1965492

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 625 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 23. maj 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Skipper (EL).

Søren Pind

/

Thomas Tordal-Mortensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 625 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for indholdet af voldtægtsbestemmelserne i den svenske straffelov (brottsbalken), herunder kravene til samtykke fra begge parter i en seksuel handling for at der ikke er tale om voldtægt, og de skridt, som den svenske lovgivere gennem ændring af straffelovens voldtægtsbestemmelser med virkning fra 1. april 2005 har taget for at sikre menneskers seksuelle integritet og selvbestemmelsesret?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen anmodet Udenrigsministeriet om gennem den danske ambassade i Stockholm at indhente oplysninger, herunder om indholdet af de svenske straffebestemmelser om voldtægt og seksuel tvang, herunder betydningen af begge parters samtykke og om hvorvidt anbefalingen om at indføre en samtykkebaseret bestemmelse om seksuelt overgreb i betænkning om lovgivningen om seksualforbrydelser (SOU 2010:71) har ført til indførelse af en sådan bestemmelse.

Justitsministeriet har endvidere anmodet Udenrigsministeriet om at bekræfte, hvorvidt nedenstående uddrag fra betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser fra Straffelovrådet fortsat er korrekt:

"Bestemmelsen om voldtægt i den svenske straffelov har følgende ordlyd (kapitel 6 § 1):

Den som genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar en person till samlag eller till att företa eller tåla en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt till fängelse i lägst två och högst sex år.

Detsamma gäller den som med en person genomför ett samlag eller en sexuell handling som enligt första stycket är jämförlig med samlag genom att otillbörligt utnyttja att personen på grund av medvetlöshet, sömn, berusning eller annan drogpåverkan, sjukdom, kroppsskada eller psykisk störning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i ett hjälplöst tillstånd.

Är ett brott som avses i första eller andra stycket med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som mindre grovt, döms för våldtäkt till fängelse i högst fyra år.

Är brott som avses i första eller andra stycket att anse som grovt, döms för grov våldtäkt till fängelse i lägst fyra och högst tio år. Vid bedömning av om brottet är grovt skall särskilt beaktas, om våldet eller hotet varit av särskilt allvarlig art eller om fler än en förgräpat sig på offret eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

[...]

Voldtægtsbestemmelsen omfatter ud over samleje mv. tiltvunget ved mishandling, vold eller trussel om strafbar handling også samleje mv. ved udnyttelse af en person, der befinder sig i en hjælpeløs tilstand.

Den, som ved ulovlig tvang gennemfører anden form for seksuel handling end de handlinger, der er omfattet af voldtægtsbestemmelsen, med en person, der befinder sig i en hjælpeløs tilstand, vil efter den svenske straffelovs kapitel 6 § 2 kunne straffes for seksuel tvang.

[...]

Spørgsmålet om, hvorvidt det centrale element i voldtægtsbestemmelsen bør være anvendelsen af tvang eller manglende samtykke, blev diskuteret og overvejet af både Sexualbrottskommittén forud for lovreformen i 2005 (SOU 2001:14 side 123ff) og af den svenske regering i forbindelse med reformen af bestemmelserne om seksualforbrydelser i 2005 (prop. 2004/05:45 side 36ff). Regeringen, som delte Komiteens bedømmelse af spørgsmålet, fandt ikke, at der var tilstrækkeligt tungtvejende grunde til at affatte voldtægtsbestemmelsen ud fra et krav om manglende samtykke. Der blev som baggrund herfor navnlig henvist til den risiko en sådan formulering af bestemmelsen ville skabe for i højere grad at sætte fokus på offerets handlinger. Flertallet af høringsparterne og den svenske Rigsdag delte denne opfattelse (bet. 2004/05:JuU16 side 12ff).

Den svenske regering nedsatte i 2008 et udvalg med den opgave at foretage en evaluering af den reform af de strafferetlige regler om seksualforbrydelser, som blev foretaget i 2005, jf. Dir. 2008:94. Formålet med evalueringen har særligt været at vurdere, hvordan de ændrede strafbestemmelser har fungeret i praksis, og om formålet med reformen er blevet opnået. I oktober 2010 blev der på den baggrund afgivet en betænkning om lovgivningen om seksualforbrydelser (SOU 2010:71). Af betænkningen fremgår det, at beskyttelsen af den personlige og seksuelle integritet og den seksuelle selvbestemmelsesret generelt set er blevet forstærket og tydeliggjort med reformen i 2005. Endvidere fremgår det, at det formål, der blev sat med reformen om at skabe klare og velafgrænsede bestemmelser,

hovedsagelig er lykkedes, jf. SOU 2010:71 side 15. Betænkningen indeholder dog visse forslag til ændringer af lovgivningen med henblik på at forbedre beskyttelsen mod seksuelle overgreb.

[...]

Som fordele ved en samtykkebaseret lovgivning angives i betænkningen bl.a., at dette vil kunne anses som en naturlig forlængelse af udvikling af det strafferetlige syn på seksualforbrydelser, og at en samtykkebaseret regulering vil kunne have en normerende virkning ved at tydeliggøre, at det ikke er tilladt at have sex med en person, som ikke samtykker til det. Det anføres endvidere, at en sådan regulering vil kunne skabe et vist fokus på gerningsmandens adfærd, samt at en samtykkebaseret regulering også ud fra et behandlingsperspektiv vil give en bedre beskyttelse af voldtægts ofre, idet integritetskrænkelsen vil blive udgangspunktet for behandlingen af en sag om voldtægt, jf. SOU 2010:71 side 207ff.

Imod en samtykkebaseret regulering angives det bl.a., at dette vil skabe et øget fokus på offerets handlinger i forbindelse med et overgreb, og at det vil være vanskeligt at definere, hvornår der foreligger et gyldigt samtykke, og hvilken form et samtykke vil skulle have. Det anføres desuden, at en sådan regulering vil kunne skabe en urimelig – og ifølge betænkningen urealistisk – forventning om flere domfældelser samt skabe en øget risiko for moralisering, idet der ved bedømmelsen af, om et offer har samtykket, også vil skulle tages stilling til, hvilke typer af handlinger det er normalt at samtykke til, jf. SOU 2010:71 side 211ff.

Det fremgår af betænkningen, at de bevismæssige vanskeligheder i sager om seksuelle overgreb findes at ville være lige så omfattende med en samtykkebaseret regulering som efter den gældende svenske regulering på området, jf. SOU 2010:71 side 218ff og 237.

Det konkluderes i betænkningen, at samtykkets betydning for, hvornår noget er en tilladt henholdsvis en utilladt handling, bør fremgå direkte af lovgivningen. Det foreslås dog ikke at indføre en ren samtykkebaseret regulering, hvor samtykket er det grundlæggende og eneste element i kriminaliseringen. Kriminaliseringen af voldtægt og seksuel tvang bør ifølge betænkningen fortsat tage udgangspunkt i, om der er udvist tvang eller udnyttelse, jf. SOU 2010:71 side 17-18, 232ff og 239ff.

[...]

Det foreslås endvidere i betænkningen, at der i den svenske straffelovs kapitel om seksualforbrydelser indsættes en ny

samtykkebaseret bestemmelse om straf for seksuelt overgreb. Med den foreslåede bestemmelse kriminaliseres gennemførelse af en seksuel handling med en person uden dennes tilladelse. Det foreslås, at bestemmelsen skal være subsidiær i forhold til bestemmelserne om voldtægt og seksuel tvang og således kun skal kunne anvendes, hvis gerningen ikke udgør voldtægt eller seksuel tvang. Strafferammen foreslås til fængsel i indtil 4 år. Det anføres i betænkningen bl.a., at den foreslåede bestemmelse ud over at tydeliggøre samtykkets betydning også vil sikre, at det på en passende måde bliver muligt at straffe den som – uanset om der er anvendt tvang eller udnyttelse – gennemfører en seksuel handling med en person, som ikke har tilladt denne handling. Bestemmelsen vil bl.a. kunne anvendes i de tilfælde, der er nævnt ovenfor, hvor et offer under et overgreb udviser total passivitet, eller hvor gerningsmanden vildleder offeret ved f.eks. at udgive sig for at være en person, som offeret har eller har haft en seksuel relation med, jf. SOU 010:71 side 18, 246ff, 250ff og 495ff."

Justitsministeriet har på nuværende tidspunkt ikke modtaget udtalelsen fra Udenrigsministeriet til brug for besvarelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at høringer af udenlandske myndigheder erfaringsmæssigt kan være tidskrævende.

Justitsministeriet vil oplyse Folketingets Retsudvalg om retstilstanden i Sverige snarest efter modtagelsen af oplysningerne fra Udenrigsministeriet.